

2022-01- 31

Till: Infrastrukturdepartementet
Enheten för transportinfrastruktur och
planering
E-post: i.remissvar@regeringskansliet.se

Ert dnr: I2021/03357

Dnr: 2021/850

Remissyttrande avseende EU-kommissionens paket för effektiv och grön mobilitet

Stockholms Hamnar arbetar för att göra Stockholm till en levande och modern sjöfartsstad för invånare, näringsliv och besökare. I uppdraget ingår att främja sjöfarten, säkra regionens varuförsörjning för att därigenom främja regionens utveckling och hållbara tillväxt, samt att bidra till regionens besöksnäring.

Stockholms Hamnar, nedan kallat Bolaget, vill härmed ta möjligheten att yttra sig över EU-kommissionens paket för effektiv och grön mobilitet. I följande remissvar besvarar Bolaget den del av mobilitetspaketets förslag som berör utvecklingen av det Transeuropeiska transportnätet, TEN-T.

I korthet syftar huvuddragen i översynen av TEN-T till att nå fyra huvudmål;

- att göra transporter grönare genom att tillhandahålla lämplig infrastruktur och att möjliggöra ökad transportaktivitet genom mer hållbara transportformer.
- att underlätta sömlösa och effektiva transporter, främja multimodalitet och driftskompatibilitet mellan transportsätten inom TEN-T och en bättre integrering av stadsnoderna i nätverket.
- att sträva efter en ökning av TEN-T nätets motståndskraft mot de potentiellt negativa effekterna av klimatförändringarna.
- att förbättra effektiviteten hos de verktyg som styr TEN-T och nätverkets utformning.

Från Nynäshamns hamn och nya Stockholm Norvik Hamn i söder, Stockholms hamn i den urbana noden Stockholm till Kapellskärs hamn i norr, har koncernen Stockholms Hamnar över regionen geografiskt utspridda hamnområden. Samtliga har som syfte att säkerställa ett transportmässigt fungerande och miljömässigt hållbart sätt att försörja

Stockholm-/Mälardalsregionen med varor och gods. Dessutom är hamnarna viktiga knutpunkter för att säkerställa transporterna i korridoren mellan bland annat Finland och Sverige, vilket visat sig ännu tydligare under covid-19-pandemin. Stockholms hamn är i dag corehamn inom TEN-T och ScanMed-korridoren.

Sammanfattning av Bolagets synpunkter

Bolaget saknar i EU-kommissionens förslag:

-Bolaget anser att dagens utformning av TEN-T nätet, inklusive förbindelser och knutpunkter, endast till viss del tillgodoser transportsektorns och användarnas behov. Bolaget betonar vikten av att Stockholm Norvik Hamn ges en klassning och inkluderas i det framtida TEN-T nätet. Den nya godshamnen fungerar som en strategisk nod för multimodala transporter, digitalisering och automatisering och är en saknad länk i det nuvarande förslaget. Stockholm Norvik spelar en viktig roll i att säkra hamnkapacitet i regionen och att eliminera flaskhalsar i korridoren, och utgör därmed en viktig nod för ökad resiliens i transportsystemet.

Bolaget välkomnar i EU-kommissionens förslag:

-Bolaget välkomnar kommissionens förslag till fastställande av de nya riktlinjerna för det transeuropeiska transportnätet (TEN-T). Förslaget lyfter vikten av den maritima dimensionen och hamnarnas roll inom ramen för Europas TEN-T-politik och definierar hamnar som in- och utfartsportar för landinfrastrukturen i TEN-T.

-Förslaget erkänner för första gången hamnarnas roll och betydelse som gräns-överskridande och strategiska multimodala noder samt nav för elektrifiering och digitalisering, vilket är mycket positivt.

-Bolaget är positivt till att de nya riktlinjerna innebär ett ökat fokus på klimat och hållbarhet, bland annat i form av minskade utsläpp från transportsektorn samt att riktlinjerna skärps för att möjliggöra en utfasning av fossila bränslen. Bolagets förhoppning är att detta leder till att användningen av alternativa bränslen och framdrivningssystem främjas i större utsträckning.

-Bolaget välkomnar att förslaget särskilt syftar till att underlätta en ökning av andelen järnväg, närsjöfart och inre vattenvägar. Detta med syfte att skapa en mer hållbar sammansättning av transportsystemet och följaktligen minska dess negativa externa effekter.

-Bolaget välkomnar att förslaget lyfter betydelsen av den maritima infrastrukturen inom Motorways of the Sea (MoS) så att den integreras i, och blir en viktig del av, det framtida

TEN-T-nätet. Detta sker enligt förslaget i ett övergripande och integrerat koncept av TEN-T som omfattar hamnar, sjöfart och alla andra maritima infrastrukturelement och samlas i ett nytt begrepp kallat ”The Maritime Space”.

-Bolaget är positiva till förslaget att ersätta den nuvarande sträckan söder om Stockholm i TEN-T nätet med en förbättrad väglänk från Nynäshamn, vilket Bolaget uppfattar är den nyligen beslutade Tvärförbindelse Södertörn.

-Bolaget ställer sig positivt till förslaget att medlemsstaterna åläggs att genomföra marknadsanalyser av multimodala godsterminaler, inklusive konsultationer med transportörer och logistikföretag, som underlag för en handlingsplan för att utveckla ett fungerande godsterminalsnätverk.

Stockholms Hamnar noterar följande angående EU-kommissionens förslag:

Transporter, framför allt inom sjöfarten, är internationella och ett europeiskt synsätt och gemensamma prioriteringar är därmed av stor betydelse. Bolaget är positivt till den europeiska transport- och infrastrukturpolicyn som antogs 2013, då den tydligt satte hamnarna på TEN-T-kartan. Det är viktigt att TEN-T förordningen fortsätter sitt helhetsperspektiv för god funktionalitet i det transeuropeiska infrastruktursystemet. Farlederna över Östersjön är ett sådant exempel. Det är välkommet att det förslag som nu läggs, håller fast vid den grundstruktur som antogs år 2013.

Bolaget välkomnar kommissionens förslag till fastställande av de nya riktlinjerna för det transeuropeiska transportnätet (TEN-T). Förslaget lyfter vikten av den maritima dimensionen och hamnarnas roll inom ramen för Europas TEN-T-politik. Förslaget definierar hamnar som in- och utfartsportar för landinfrastrukturen i TEN-T och erkänner hamnarnas roll och betydelse som gränsöverskridande och strategiska multimodala noder samt nav för elektrifiering och digitalisering. Detta ovanpå hamnarnas traditionella roll som komponenter i sjötransportinfrastruktur.

Positivt med ökat fokus på klimat och hållbarhet

Bolaget är positivt till att de nya riktlinjerna innebär ett ökat fokus på minskade utsläpp från transportsektorn samt att riktlinjerna skärps för att möjliggöra en utfasning av fossila bränslen. Förhoppningen är att detta leder till att användningen av alternativa bränslen och framdrivningssystem främjas i större utsträckning. Med både fartyg och vägfordon i åtanke anser Bolaget inte att det målet har beaktats i tillräckligt stor utsträckning i tidigare förordning.

Bolaget välkomnar även att förslaget särskilt syftar till att underlätta en ökning av andelen järnväg, närsjöfart och inre vattenvägar med syfte att skapa en mer hållbar sammansättning av transportsystemet och följaktligen minska dess negativa externa

effekter. Nationellt har närsjöfarten tidigare uppmärksammats av regeringen för sin potential att avlasta väginfrastrukturen, minska andelen kortväga lastbilstransporter och därmed minska trängseln på vägarna. För att Sverige ska nå klimatmålen behöver en större överflytt av godstransporter till järnväg och till sjö ske. Det är därmed positivt att förslaget även på den europeiska nivån nu erkänner närsjöfartens potential att bidra till minskade koldioxidutsläpp av transporter. Detta genom att transportera mer gods och passagerare till sjöss.

Hamnar som komponent i "The Maritime Space" välkomnas

Bolaget har i tidigare samråd gällande utvecklingen av det europeiska transportnätet betonat vikten av Motorways of the Sea (MoS) som en integrerad och viktig del av TEN-T-nätverket. Detta då den maritima infrastrukturen bör betraktas som lika viktig som de landbaserade TEN-T-korridorerna. Bolaget uppfattar att kommissionen i förslaget har hörsammat detta och dessutom förenklat den tidigare alltför komplicerade definitionen av MoS. I förslaget föreslås en förenkling och en integrering i ett övergripande och integrerat koncept av TEN-T som omfattar hamnar, sjöfart och alla andra maritima infrastrukturelement, vilket samlas i ett nytt begrepp kallat "The Maritime Space".

TEN-T-kartorna bör inkludera ytterligare noder, hamnar och terminaler

År 2020 öppnade Bolaget en helt ny godshamn; Stockholm Norvik Hamn. Östersjöns nyaste djuphavshamn ligger i en av Sveriges mest expansiva regioner på Södertörn, i närhet av den urbana noden Stockholm. Stockholm Norvik Hamn säkerställer hamnkapacitet i Sveriges absolut största konsumtionsområde; Stockholm-Mälarenregionen och främjar överflyttning av gods från landtransport till sjöfart och skapar förutsättningar för multimodala transporter.

Generellt är landanslutningarna bristande söder om Stockholm till Nynäshamn och Stockholm Norvik Hamn. Bolaget är därmed positiva till förslaget att ersätta den nuvarande sträckan i TEN-T nätet med en förbättrad väglänk från Nynäshamn. Vad Bolaget förstår rör det sig om Tvärförbindelse Södertörn, vilken är en planerad del av Comprehensive-nätet som länkar samman med core-nätet.

Bolaget anser dock att i syfte att möjliggöra en snabbare grön omställning bör TEN-T-kartorna ses över för att inkludera ytterligare noder, hamnar och terminaler.

Stockholm Norvik Hamn - en saknad länk i förslaget

Bolaget anser att dagens utformning av TEN-T nätet, inklusive förbindelser och knutpunkter, endast till viss del kan tillgodose transportsektorns och användarnas behov. Stockholms Hamn är klassad som corehamn medan hamnarna i Kapellskär och Nynäshamn hör till comprehensive-nätet. Stockholm Norvik Hamn, en av Sveriges

största godshamnar, har som ny hamn ännu ingen status i TEN-T. Då de europeiska transportkorridorerna enligt förslaget ska bestå av de delar av det transeuropeiska transportnätet som är av största strategiska betydelse för utvecklingen av hållbara och multimodala gods- och passagerartransportflöden i Europa, anser Bolaget att Stockholm Norvik Hamn är en saknad länk i det nuvarande förslaget och bör inkluderas i det framtida TEN-T nätet.

Stockholm Norvik Hamn fungerar som en strategisk nod för multimodala transporter, digitalisering och automatisering. Hamnen består, fullt utbyggd, av ett helt nytt transport- och logistiksamhälle med toppmodern infrastruktur, däribland nylagd järnväg. De fyra kilometer långa järnvägsspåren kopplar samman Stockholm Norvik med hela Sveriges järnvägsnät. På dessa grunder anser Bolaget att den nya godshamnen spelar en viktig roll för att säkra hamnkapaciteten och att eliminera flaskhalsar i korridoren, samt utgör en viktig nod för ökad resiliens i det transeuropeiska transportnätet.

I detta sammanhang vill Bolaget även passa på att lyfta att de investeringar som görs i transportinfrastruktur på EU-nivå är mycket värdefulla för en hållbar utveckling och för att stärka konkurrenskraften i Stockholm-/Mälardalsregionen, Sverige och Europa. Utan klassning inom TEN-T har inte Stockholm Norvik Hamn möjlighet att söka medel inom EU:s program och fonder som en del i vidareutvecklingen av verksamheten. Sveriges modernaste godshamn har dock potential att sätta Sverige på kartan med möjlighet till pilottest-/projekt där innovativa och intelligenta framtidslösningar för logistik och infrastruktur, både på hamnplan och i det närliggande området, kan ingå.

Slutligen noterar Bolaget att medlemsstaterna i kommissionens förslag, åläggs att genomföra marknadsanalyser av multimodala godsterminaler, inklusive konsultationer med transportörer och logistikföretag, som underlag för en handlingsplan för att utveckla ett fungerande godsterminalsätverk. Det finns begränsad kunskap om detta i Sverige i nuläget. Bolaget ställer sig därför positivt till att sådana analyser genomförs på nationell nivå och menar att förslaget ligger väl i linje med den nationella godsstrategin.

Detta ärende har inte behandlats av Stockholms Hamnars styrelse.

För Stockholms Hamn AB

Thomas Andersson
vd